

İNSAN FAKTÖRLERİ

11. Hafta / Sezgilerin Yararsızlığı Tefvik Uyar

Vize Ödevi Teslim

- İsimlerinizi kontrol edin.
- Kağıda imzanızı atın.
- Bugün Getirmeyenler: %30 kesinti

Geçen Hafta

- 18. Bölüm: Riskler
- Haftanın Safsatası: İki Seçenek Safsatası

Bu Hafta

- 20. Bölüm: Sezgilerin Yararsızlığı
- Safsatalı Münazara

Karar Verme

- Bir insanın aynı anda aklında tutabileceği bilgi sınırlıdır.
- Bir insanın aynı anda yapabileceği işlem sayısı kısıtlıdır.
- Karar verirken en önemli araç: AKIL olduğu kadar KALEM VE KAĞIT olabilir.

Karar Verme

Rasyonel
Karar Verme

Sezgisel
Karar Verme

Karar Verme

- Sezgisel Karar Verme neden hatalı çıkar?
- Diyelim ki işe alım görüşmesi yapan bir kurul üyesisiniz. Nelerden etkilenebilirsiniz?
  - Öncelik etkisi
  - Hâle etkisi
  - Sosyal Uyum
  - Tepki
  - Sistem 1'in daha pek çok gizli etkisi (Sevmediğiniz birine benzetme, Kalıpyargı, Önyargı vb.)

Karar Verme

- Rasyonel karar verme araçları
  - Görselleştirme
  - Modelleme (Örn: Ağırlıklı Karar Verme Tablosu)

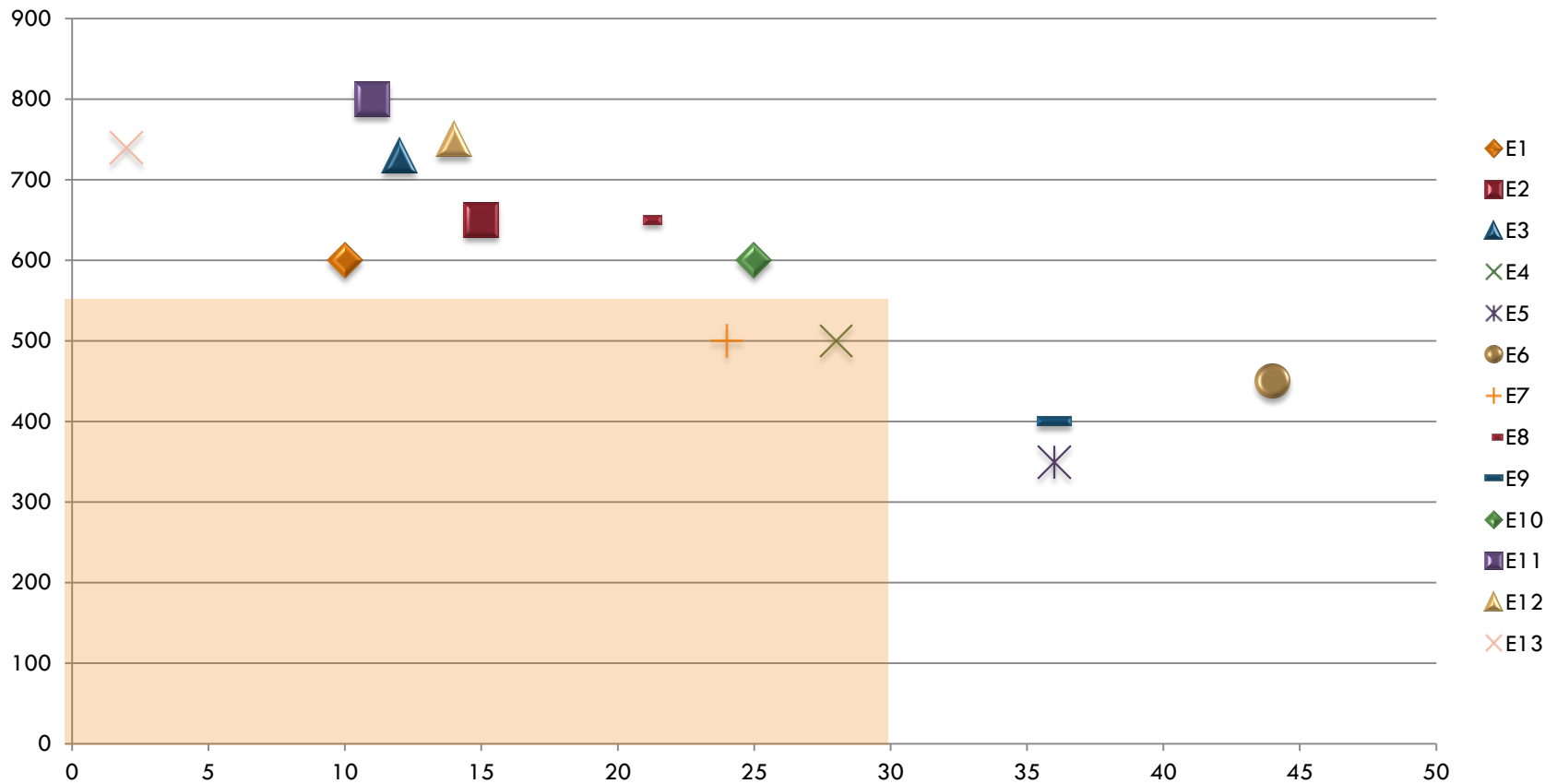
Karar Verme

□ Görselleştirme

Ev	Okula Mesafe (dk)	Aylık Kira (TL)
E1	10	600
E2	15	650
E3	12	730
E4	28	500
E5	36	350
E6	44	450
E7	24	500
E8	21	650
E9	36	400
E10	25	600
E11	11	800
E12	14	750
E13	2	740

Karar Verme

□ Görselleştirme

Karar Verme

- Görselleştirme birden çok parametre olduğu zaman işe yaramaz.
- Çok fazla sayıda parametre varsa ağırlıklı karar verme tablosu kullanılabilir.

UYGULAMA

Ağırlıklı Karar Verme Tablosu Uygulaması

Rasyonel Karar Verme

- İnsanlara matematiksel yöntemlerin kendilerinden daha iyi karar verdiğini kabul ettirmek zordur.
  1. Sayıların işe yaramadığı bir örnek mutlaka hatırlarlar (Örn: Giriş notu kötü olan ama olağanüstü başarılı olan çocuk)
  2. Kendi kabiliyetlerine duydukları güven
  3. Kendini gerçekleştiren kehanete kurban giderler (Bahşış / Garson veya Hoca – Öğrenci)
  4. Sayısal yöntemlerin kusursuz olmayacağı ve mutlaka hata barındıracağı düşüncesi (Doğru ama insan da öyle!)
  5. Sezginin önemli ve sihirli olduğuna inanma (“içime doğar”, “güzel hissettim”)
  6. Kararları sayıların (ya da bilgisayarların) vermesinin ruhsuz bulunması
  7. Özel durumları hesaba katamama

Rasyonel Karar Verme

- 193 Lenfoma hastasının ömürlerini tahmin etme – Matematik Model > Doktorlar
- Hastalara doğru teşhis koyarak doğru antibiyotiği önerme: MYCIN (Stanford Üniversitesi Bilgisayarı) > Doktorlar

Safsatalı Münazara

